

Balio Sruogos laiškas Vincui Krėvei-Mickevičiui, iki 1923-08-23, iš Miuncheno - į Kauną

Mielas, / Piningus dukrytei aš važiuodamas pro Berlyną palikau Kiršai[...]

P. Vincui Krėvei [1]

Mielas, [2]

Piningus dukrytei [3] aš [4] važiuodamas pro Berlyną palikau Kiršai, [5] kad jis išsiųstų, nes pas mus buvo tokia sąskaita, o antra, aš ostus [6] bandžiau mainyti Karaliaučiuį, tai man davė labai mažai, tai aš nusprendžiau, kad Miunchene duos dar mažiau, todėl laikiau geriausia[,] jei jie būtų Berlyne iškeisti. Jeigu dukrytė piningų dar negavo - tai aš čia nekaltas. Bet aš manau, kad Kirša tuojau išsiuntė - jis pasižadėjo[,] nors man dar nieko nerašė.

Man būnant Kaune, man[,] berods[,] sakei, kad J. A. Herbačevskį [7] jūs esat nusprendę kviest į L. universitetą - arba dar Jūs nepakvietėt, arba dar jis negavo pakvietimo. Jeigu Jūs nusprendėt kviest, tai susimildami kvieskite, aš galiu patarpininkauti. Mat velnias pagundė mane įsileisti su juo į susirašinėjimą - nežinau, kas daryti.

Aš gavau iš jo dar keletą laiškų, kuriuose jis man išsipasakoja savo naują politinį credo. Savo senąją idėją - „lenkų, lietuvių“ „brolybės“ idėją [-] jisai esą senai išmetęs į mėšlyną. Jam seniau esą pasirodę, kad lenkai yra revoliucinės idėjos gaivintojai - tuomet jis esą jiems naiviai įtikėjęs. Dabar gi jis pamatęs, kad lenkai tėra bjauriausios reakcijos šaltinis. Jis kuo karščiausiai agituoja už rusų - vokiečių - lietuvių sąjungą, kad atsispirti lenkams, prancūzams. Jis nekaip negalįs atleisti krikščionims demokratams už tai, kad jie vedė slaptas derybas su prancūzų buržuazija ir kad šie pastarieji juos apgavo, o Griniaus [8] politikoj jis mato suchamėjusios buržuazijos, arba suburžuazėjusių chamų[,] idealą.

Jo ūpas pašėlęs, jo temperamentas - triskart tiek[,] kiek jis seniau buvo lenkų šalininkas, tiek jis jų dabar neapkenčia.

Mano nuoširdžiausias prašymas: jeigu jūs jį nusprendėt kviest į universitetą - tai darykit tai kuo greičiausiai. Kiek jis bus mokslui naudingas - aš nežinau, bet jisai savo pašėlusiu temperamentu, savo apsvaigimu išjudins iš smagenų sukempėjimo Lietuvos visuomenę. Dabar jo lenkai nekenčia, ir jis formalinai badu dvesia[,] ir jokios išeities nemato. Prašo paskolint nors 20 dol., [9] bet ką aš darysiu, kad aš pats vos 5 teturiu!

Padarykite, ką galėdami.

Bučiuoju[.]

Balys Sruoga

Jis dukart kreipėsi į Galvanauską [10] ir 1 kart į Grinių prašydamas darbo ir jie nei vienas jam nieko neatsakė! [11]

KOMENTARAI

[1] P[onui] Vincui Krėvei.

[2] Vincas Krėvė-Mickevičius (1882-1954), rašytojas, Lietuvos universiteto Kaune dėstytojas, profesorius.

[3] Ona Aldona Krėvaitė-Mošinskienė (1914-2005), Vinco Krėvės dukra.

- [4] Balys Sruoga (1896–1947), nuo 1921 m. lapkričio mėn. iki 1924 m. vasario mėn. 8 d. Miuncheno Liudviko ir Maksimiliano universiteto slavistikos studentas.
- [5] Faustas Kirša (1891–1964), poetas simbolistas. 1922–1925 m. studijavo Berlyne vokiečių kalbą ir literatūrą, filosofiją, estetiką, architektūrą.
- [6] Ostrubliai ir ostmarkės vadinti ostpinigiais, ostais. Juos buvo galima iškeisti į Vokietijos markes. Ostai buvo Rytų kraštams skirti pinigai, cirkuliuavę ir Lietuvoje 1916–1918 m. 1919 m. ostpinigiai pavadinti auksiniais, jų viena šimtoji dalis – skatikais. Egzistavo iki lito įvedimo 1922-10-01.
- [7] Juozapas Albinas Herbačiauskas (1876–1944), rašytojas, literatūros kritikas. 1911–1924 m. Jogailos universitete Krokuvoje dėstė lietuvių kalbą.
- [8] Kazys Grinius (1866–1950), 1920–1927 m. Seimo atstovas.
- [9] 20 dol[eriu].
- [10] Ernestas Galvanauskas (1882–1967), politikas, diplomatas. 1922-02–1924-06 Lietuvos ministras pirmininkas, 1922-11–1924-06 užsienio reikalų ministras.
- [11] Prierasas, vertikaliai pridėtas po laiško tekstu, antroje lapo pusėje, kairiajame pakraštyje.